

PORTOROŽ ▶ Umetni podvodni grebeni bi pomenili nova bivališča za morski živelj - Strokovnjaki bodo idejo Uga Fonde nadgradili

Morda se zobatec vrne v naše morje

Čas je, da se ideja o postavljanju umetnih podvodnih grebenov v slovenskem morju, ki jih že 15 let snuje biolog Ugo Fonda, končno uresniči, je nedavno nakazala živahna razprava na okrogli mizi v okviru portoroške Internautice. Brez pomislekov ni šlo, nenazadnje gre za poseg v morski prostor. Kar se pa zakonskih podlag tiče, predvsem zakona o vodah, nova betonska bivališča in skrivališča za morski živelj v morju pred Piranom ne bi smela naleteti na prevelike ovire.

Slovensko morje je plitvo, dno večinoma ravno, zamuljeno in zato pusto, pa tudi degradirano zaradi onesnaževanja in pretiranega ribolova. Vrsta nekdanjih prebivalcev je že izginila, med njima ribolovno zanimiva zobatec in velika škarpna. Umetni podvodni grebeni, dobre tri metre visoke razgibane večnadstropne betonske skladovnice, bi kot trdna podlaga v sicer muljastem dnu omogočali številna bivališča in skrivališča za morski živelj. Pomagali bi ohranjati biološko raznovrstnost, omogočili raziskave, zanimivi pa bi bili tudi za potapljače.

"Strinjam se, da gre za tujek v naravno okolje, ampak to je pozitiven poseg," pravi Ugo Fonda.

Miljo od piranske Punte

Zamislil si je, da bi grebene postavili v morje, miljo zračne črte pred piransko Punto, kjer sta v morju že dve vzporedni cevi za odvajanje prečiščenih odpadkov na odprto morje. "Tam so dovolj daleč od obale in ne ovirajo plovbe," dodaja. Predlaga približno 25 blokov, ki bi zavzemali približno hektar morske njive. V beton pa bi vgradili kamne, da bi bila površina dovolj razgibana še za školjke.

Umetni grebeni so v svetu pogoste podvodne zgradbe, narejene iz bambusa, lesa, odpadnih gum in še česa. A Ugo Fonda stavi na betonske. Še en pozorni opazovalec našega

Ugo Fonda z maketo umetnih podvodnih grebenov

podmorja, biolog Tom Turka iz zavoda za varstvo narave najbolj zanima preučevanje, kako bi se betonsko naselje začelo pol-

niti. A ni prepričan, da bi grebeni res pripomogli tudi k povečevanju biotske raznovrstnosti. Janez Forte iz Morske biološke postaje pa bi naravno morsko okolje najraje pustil pri miru.

Ovire bi preseglji

Dušan Pichler z ministrstva za okolje se je natančno poglobil v zakonodajo in presodil, da krovni zakon - zakon o vodah - omogoča postavitev morskih grebenov. "Če bi se stroka poenotila, tudi glede zakonodaje ne bi bilo nepremostljivih ovir," pravi, postaviti pa bi jih na koncu morala država kot lastnica morja. "No, kot v vsaki stroki, bi se tudi biologi težko poenotili," je pripomnil Tom Turk. Tudi zato je na plodna tla padla ideja, da bo skupina biologov staknila glave skupaj, idejo še dodatno prevetrila in povlekla prave vzvode. Fondo pa je najbolj razveselila Pichlerjeva ocena, da je birokratske ovire mogoče preseči. Pred leti je namreč že pisal tedanjim odgovor-

nim na ministrstvu, a so ga odpravili s kratkim suhoparnim odgovorom, da to pač ni mogoče.

Vsaka betonska skladovnica bi po ocenah stala približno 20.000 evrov, celoten skupek betonskih grebenov bi potemtakem zahteval pol milijona evrov.

Kot oaza v puščavo

Rado Komel, predsednik prirodoslovnega društva, je spomnil na zgleda vredno potezo v sosednjih Miljah, ko so s prepovedjo ribolova na določenem območju dosegli, da so se vrnila nekateri ribe, denimo kavali: "Govoriti, da so umetni grebeni poseg, je smešno, če primerjamo, kaj vse počnemo na kopnem. Podvodni grebeni so, kot da bi v puščavo postavili oazo."

Starosta morske biologije Jože Štirn se strinja. "Gotovo bi bili velikega pomena tudi za ribištvo. Se nam bo še zobatec vrnil! Pustimo se presenetiti. Narava je nabita s presenečenji," je sklenil.

KATJA GLEŠČIČ